

Riigikogu
riigikogu@riigikogu.ee

Teie 07.05.2026 nr RIIGIKOGU/26-
0419/-3T/
Meie 18.05.2026 nr 1.2-3/985-4

**Vabariigi Valitsuse arvamus perehüvitiste
seaduse muutmise seaduse eelnõu (876 SE)
kohta**

Lugupeetud sotsiaalkomisjoni esinaine Signe Riisalo

Vabariigi Valitsus vaatas 7.mai 2026 a istungil läbi Riigikogu Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni ning Riigikogu liikmete Jaak Aabi, Ester Karuse, Tanel Kiige, Andre Hanimäe ja Züleyxa Izmailova algatatud perehüvitiste seaduse muutmise seaduse eelnõu (876 SE) ning otsustas eelnõu mitte toetada.

Eelnõuga soovitakse tõsta lapsetoetusi, üksikvanema lapse toetust ja elatisabi. Laste ja perede heaolu on valitsuse jaoks väga tähtis ning on mõistetav, et elukalliduse tõus, eluasemekulud ja igapäevased pere eelarvekulud mõjutavad paljusid peresid. Eelnõu eesmärk parandada lastega perede majanduslikku toimetulekut ja toetada lapsi kasvatavaid peresid on kahtlemata oluline.

Eesti rahaliste perehüvitiste osakaal SKP-s on Euroopa Liidu võrdluses kõrge: Eesti kulutab perehüvitistele ligi 2,4% SKP-st. 2025. aastal moodustasid sellest peretoetused ligikaudu 407 miljonit eurot ja vanemahüvitised ligikaudu 350 miljonit eurot. Perede toetamisel ei tohiks keskenduda üksnes rahalistele toetustele - sama tähtis on, et peredele ja lastele oleksid kättesaadavad vajalikud teenused, nagu laste vaimse tervise abi, tugiteenused, rehabilitatsioon, lastekaitse, puudega laste abi, perelepitus, vanemlustugi ning muud teenused, mis aitavad ennetada probleemide süvenemist. Kui riik suunab suure lisakulu üksnes universaalsete rahaliste toetuste tõstmisse, võib see vähendada võimalusi tugevdada teenuseid, mille kättesaadavus on paljude laste ja perede jaoks otsustava tähtsusega.

Teine oluline teema, mis mõjutab noorte perede kindlustunnet ja laste planeerimist, on oma kodu kättesaadavus. Eluasemekulude vähendamise ja laenuturu konkurentsi parandamise ühe sammuna on valitsus esitanud Riigikogule asjaõigusseaduse ja asjaõigusseaduse rakendamise seaduse muutmise seaduse eelnõu, millega lihtsustatakse eluasemelaenu refinantseerimist. Lisaks analüüsitakse täiendavaid meetmeid, mis aitaksid muuta kodu soetamise noortele peredele kättesaadavamaks.

Teadlaste analüüsid näitavad, et sündimuse ja perede majandusliku kindlustunde toetamisel on Eestis üks mõjusamaid meetmeid olnud vanemahüvitis. Vanemahüvitis aitab säilitada vanema sissetuleku ajal, mil ta on lapse kasvatamise tõttu tööturult ajutiselt eemal, ning on avaldanud positiivset mõju eeskätt teise ja kolmanda lapse sünni tõenäosusele. Seetõttu peame oluliseks arendada perepoliitikat viisil, mis tugevdab just neid lahendusi, mille mõju

perede kindlustundele ja sündimusele on kõige selgem. Vanemahüvitise süsteemi edasiarendamine on valitsuse jaoks oluline ning sellekohane töö Sotsiaalministeeriumis käib.

Elatisabi puhul on oluline, et riik on seda meedet juba oluliselt tugevdanud – 2024. aastast tõusis elatisabi 100 eurolt 200 euroni. Edasine arutelu ei saa aga piirduda üksnes toetuse summa suurendamisega. Probleemi keskmes on see, kuidas tagada, et laps saaks talle kuuluva ülalpidamise tegelikult kätte, kuidas vähendada vanematevahelisi vaidlusi ning kuidas motiveerida elatisvõlgnikke oma kohustust täitma. Seetõttu tuleb enne uute püsikulude võtmist vaadata elatisabi ja elatise süsteemi tervikuna ning hinnata, millised muudatused aitavad lapsi kõige paremini.

Seletuskirja kohaselt tooks kavandatav muudatus riigieelarvele kaasa ligikaudu 55–60 miljoni euro suuruse täiendava püsikulu aastas. Muudatusega tekkivatele lisakuludele puudub katteallikas. Lisaks puudub eelnõu seletuskirjas mõjude hindamine vastavalt hea õigusloome ja normitehnika eeskirjale ning mõjude hindamise metoodikale.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Karmen Joller
sotsiaalminister

Gerli Baida
Gerli.Baida@sm.ee